

Poëme Breton

CONCERNANT

LA LOI SUR LES CONGRÉGATIONS

D'an Dud a Iliz

(anolis tenu sous la loi sur les congrégations)

TRÈS INTÉRESSANT

Par le Barde Charles ROLLAND

*En tù ar wirione, heneb an drëitourien,
He tiskwillin ar Gaou em Breïz da virviken
War hent ar Léaldoet a vin kavet atao ; !
Goaz d'an Drubardërien a goe dindan ma fao!*

PRIX : 0 FR. 25

Imp. A. Chevalier, Morlaix. 8-902

A PARAITRE PROCHAINEMENT

UN

POÈME FRANÇAIS-BRETON

CONCERNANT

La Loi sur les Congrégations ;

Une Notice intéressante d'un Père de famille Républicain ;

« L'Internationale » en breton.

POÉSIES FRANÇAISES :

Salut aux jeunes Bacheliers Cornouaillais ;

Mort d'Emile Zola.

Réponse à la « RÉSISTANCE », Croix de Morlaix.

DA BAOTRET STARD BREIZ !

War an ton a gerfot.

I.

Sonn ar penn ! n'heb neuz goad ! a bezomp hol! war c'hed!
Prest da reï deus vo kont, eun taol-chao ! m'ar be red :
An enebour koeêt, divergont a zao c'hoaz
Ag a garfe laket reuveulzi 'sort biskoaz !

Dizorc'hennet bep taol kanfartet an fu-gwenn
A stourm, a frink, a c'hôp ! ag a c'hoari ho fenn !
Daoust a ma veïnt dornet em peb votadego
Deuz c'hoant vit kement-se fonta maest en hor Bro.

Kement digare fall so mad d'hê, kredit dêc'h,
Vit laket gwall dizurz a bossen em pep lêc'h ;
Rag na gleskont ken tù, ken zorc'hen deïz a noz,
Met gouarn war ar Bobl evel en amzer goz.

Laesomp-hint da youhal ! delc'homp hon troad er pâl ?
N'heffont ket ken a bell, kaer o devo tümpal (?)
Pobl Franz sklaerijennet a neuz lavaret stard
Reï bec'h d'an dud noazus ! d'ar gaouyad, d'an trubard !

Ar Republikanet, benn ma c'haï mad an traou
Oar mad éo red dese disprada naed ar Gaou ;
Gwelet sklaer en eur wech barz em pep doare kam
Vit hellout gant eonder reï da beb den he zam ;

Rag eur rüm a viskoaz 'oar kement a ardou
Ma hententont beza diskarg a drûajou ;
Ned a beb sort poaniou a kwit a zienez,
Ag a oar brao an tù de n'em denn zioul er maez ?

Vit tremen lost al loe biou genou ar re all
Eun darn deus ijinet eun doare nè ke fall,
A oar digare dont de n'em reï da Zoue (!)
He n'em dennont kempen deuz kargou ar vûe.

Ho micher didalve ëo drailla paterio ;
Kousket ho c'hensortet war goss kojou goullo ;
Erren an dud dister, holl dindan ho lezen,
Gant lavariou kontroll d'ho bûe penn-da-benn.

Dibabet gant Doue (!) ar Zent (!) ag an Ælez (!)
Golôet deuz traon-krec'h gant bròz ar zantelez (?)
Kristen deuz tud ken flour ma sonjfe n'em divoall
M'o deuz eur peurz iskiz ! war goure ar re-all :

Gwall-heur aman d'ar re a zislar ho c'homjou ?
Barnet 'veffont gante abred d'an Iferniou !?
C'hoaz a voïnt fourgasset kement a ken bihan,
Ma renkont bale zioul, pe ober kofic-moan !

D'ho stâl ëo red kredi heb gwelet na kompreñ ;
Senti hep krosmoli war eony d'ho gourec'hemen ;
Chom dall, mud a bouzar a gorff ag a speret ;
Mont da c'heûl vel eul' loe, pe credit, pe 'rit ket ??

Vit kenderc'hel ar bed en eun eveleb stad,
Eo hé sao ar re-man kalz skoliou, kredit mad ;
Lêch ve klasket ober deuz paot a deus paotrez
Eur pez kristen diôt ! kluven pe bigodez !

Rak micher beleyen, menec'h, leanezet,
So diskî d'ar re all ar pez na gredont ket ;
Rak seul-win ma kredo an dud bicherëzou
Voïnt aezet da skleja dre ho fri er poullou !

Pep doare divalo deud deuz ho feurz ve mad ;
Ar c'haera traou, barnet, pa voïnt ked deus ho grâd ?
Pa fazi ked ar Pap, kredit deoc'h, hint d'ho zro,
Deuz urz en he hano da ober kement so !

Ma ne zemezont ked n'en d'eo met vit beza
Dishûal da skrapad a kaout ar pep gwella !
Ze n'harz ked deuz eun darn da gemer plijadur
A da zarempredi meur a blac'h koant a fur (!)

• • • • • • • • • • • • • • • • • • •

II.

Ho gallout, eur wech c'hoaz, so divent a dispar !
Mistri 'fell d'hê beza en Env a war Zouar :
D'hê homp korff ag ine ne dal ked laret nann,
Adalek ma vemp bed bete ma c'hemp ac'hann !

Ho c'halon zo distak deuz mad ar bed paour-man !
A velkent he karfen destum holl anezan :
An holl dréo d'hê so mad, ed, amann a kik-sall...
A flemont diganemp o c'hoari mouchik-dall ? !

Destumit da gass d'hê pez a gerfot d'ho zî,
Biken gwennek ne deu deuz ho feurz d'ho c'hini ;
Poangnit holl heb ehan, c'hoejit an dour, ar goad !
Ag hint diwar ho koust er c'heït-se 'raï cher-vad !

Ya ! d'an dud a Iliz kassit a beb sort traou ?
Magit an dud santel evel moc'h lard n'ho c'hraou (!)
Gante 'man an alc'hoez a zigor dôr an Env (?)
A ma na baëit ked he chomfot pell a dren

Kassit ! kassit atao ! peur leunit d'hê ho yalc'h ?
Biken na voïnt klèvet o laret d'eo awalc'h :
Red éo kaout brac'hellou benn derc'hel en he blom
Stâl kement dizeme zo dindan lezen Rom ;

Ho danvez c'ha d'ho c'heûl barz er c'hoûenchou braz,
Lêc'h he reont konverz d'er c'hreski muioc'h c'hoaz ;
Dre n'ho deuz na bugel, heritour na mignon,
He telc'hont da vernia bep-taol madou eston !?

Pa n'ho deuz evel-t-homp bugale da vaga,
Na tad na mam war hent, na trubuill gant netra ;
Pa homp holl o kass d'hê na sort 'deu war he giz,
Sklaer-mad ho deuz eun tû eur c'huz spont ag iskiz !

Ar boan ag al labour atao d'armemeuz rüm?)
En pâd ma man he ben o vernia, o testum !
A c'hoaz ne fell ked d'hê zikour paëa tam gle
A renk pep den gwirion d'he Vro a d'he gontre :

Destum an holl vadou vit kaout eun nerz dispar !
Da zerc'hel ar re all dindan ho zreid, war vâr !!
Setu eno, tud kaez, stad ar bëoyen iskiz !
Kuzet dindan mantel Mam Zantel an Iiz.....

Esklamet gant abek deus eun eveleb stad,
Gouarnamant Bro Franz a raez eul lezen vad,
Da reïza ho breuyez, da bleenad ho doare,
A gwel'd sklaer em madou peoyen ken a zoare (!?)

A kerkent garm a trouz ! a kounar en ho c'hreiz !
Evel pa ve an tân em pêvar c'horn a Vreiz
Arabad éo stoka ar biz deuz ho gwiriou,
Dindan boan da veza daonet a bennadou !

Paotret ho *lien-gronj* a zanz a 'skrign ho dent !
Goassoc'h vit diaoulien, tam henvel ken deuz sent :
Nemet dre nerz, e m'hê na blegfont d'al lezen !
Setu an holl skwer-vad demeuz ho feiz kristen !...

Koulskoude pep den eony a ped den a faeson
A c'houlen vo laket pep tra en he raezon :
Engali ar re-man vo gwell diez atao ;
Met ret a vo korda ! pe vez Jabadao ! ?

. .

III.

Barz er chabistr trizek deuz an Ebostelet
Sant Pôl a lavaraez vellen d'ar Romanet :
« Pep den mad a guirion gle beza em pep bro
Doujet er penn kenta d'an holl lezennou-zo. »

Met ar re-man harpet gant tud gwenv, diskiant,
Paëet mad da youhal ! mëvet a win-ardant !
Ra kant mil fout-a-kaer deuz Sant Pôl na zent all !
Dreïst holl lëc'h houzont mad neuz c'hoaz nemet tud dall !...

Ar gwall-greden hirie em bro ar Vrëtonet
A zigas Demp memor demeuz ar Chouantet,
Ag eur vez eo gwelet e chomfe Breïz karet
Keit-all en dallente war lërc'h Broyou ar Bed !

Sonjit en dienez, er bâourente iskiz !
N'eo bed gwech-all hom zud dindan tud a Iliz,
Pa oa an dëog o ren ! an Inkizision !
An esklavaj dre holl ! ar spont em pep kalon !!

Gwelit hirie er Spagn, lëc'h man ho zroad er pâl,
Dre holl lëc'h heint chomet krenv mad a dishùal,
Na pegen reuzeudik eo c'hoaz ar bobl izel !
Rak dindan-hê neuz ken met anken a brezel !

A c'hoant e m'eum-ni c'hoaz da zistrëi war hom c'hiz ?
Pa man ar Franz a bez e klask Demp ar frankiz ?
(Ar gwir frankiz léal, en gallek « *Liberté !* »)
A chom da virviken *gante* dan gazel yë ! ?

Daoust a ni ve barnet da chom atao war lërc'h,
Vel gwir genaoueyen da lipad ar zac'h-kerc'h !
Vel tud goér ag abaf ; lëc'h mont war an araog
Gant poelder a kalon ! da zifen hom zam krôg !

Petra m'eump da c'hortoz a beurz brini lontrek ?
So mil nao c'chant yloa-so war ho c'hlud o prezek ;
Ragachérien kazuz o vralla ho c'hlôc'h faout (!)
Lar skaer : « Degasit Demp ? N'hom mad nemet da gaout ! »

A ne welit-hu ket he moc'h e nem skota
Vit kaout kistin grillet deuz an tân d'ar re-ma ?
O dëbr brao dirazoc'h eur wech veïnt deud er maez ?
Ag a c'hoarz-goab en kuz (!) deuz ho sempladurez.

Welit ked deuz talvoud da zerc'hel ho skolio,
Vit na helfomp biken lenn skaer en ho c'harto ?
Digorit ho speret ! sellit mad en dro dëc'h !
Ag a welfot eo toul ar bilik em pep lëc'h ?

Rak daoust d'hê d'ober skôl vit netra aliez
He rîont deoc'h paëa ker ho lezoregez,
O tont em pep stüm-all da süna deoc'h ho koad ;
Al labour 'raer vit mann ve kalz re ger dalc'h mad.

Hirie, kenvrôiz ker, so dre holl neventi,
A kement 'wel eun tam hiroc'h vit beg he fri,
Zo skwiz o wel'd ar bed n'he za dre vitrako (!)
Ma c'houler vo disket kaeroc'h tréo er skolio.

Penn an dud a skiant zo torret gant kojo !
A neuz met an dud zempl da vont ken war ho zro :
Nê ket grass d'ho c'hojo p'eo en despet deze
He m'eump hirie en Franz kement a liberte ?...

Pep gwir dad, 'me kalz-tud, a gleffe kaout frankiz
Da zizki he vugel vel ma karo d'he c'hiz ?...
Se nê ked gwir atao ; rag tad ebed na neuz
Ar peurz-sôd da laket hè vab war an hent treuz.

An den na vo biken re gelennet er gwir,
A Gouarnamant Franz 'glee derc'hel stard d'he c'hir :
Moez ar Bobl neuz laret mont distak d'ar pâl-krenn !
A nikun barz en Franz n'hell mont dreïst al Lezen ! !

Piou c'hâ dreïst koulskoude ? pere 'stourm ar muia ?
N'eo ked ar seurezet, kredit, ar re wassa ?
Kement rûm aneze deuz pleget d'al Lezen
N'heïnt bed tam egajet na fourgaset gant den ;

Ar re dôr ar siel, an enebourien vraz,
Eo ar rumou m'eump bed dirakomp a viskoaz !
An dreïtourien souret ! paotred an drapo gwenn,
Markijen, baronet, menec'h a beleyen !!

An daou rûm-dud tenval 'deu 'tao de n'em harpa
Ag a garfe gwelet ar bobl en n'em drailla !
So en kuz o voustra, stumet gante ho c'hlik
Vit gellout deuz dindan mouga ar Republik :

« An avel so a dû, emeze, da wéntat
« A da laket tân-gwall eo ingal pe sort koat (?)
« Pa n'homp vit dont a benn *out-hi* dre votadek
« Gant arc'hant a *ruz-fall*, ni hell beza barek ? »

Kerkent ar stâl n'he za, rôet hè an urzou
Dre holl d'ar seurezet da chom er c'houenchou ;
D'ar re oa bed aed kwit vit douja d'al lezen
Gret d'hè dont war ho c'hiz!... Red eo mont d'ar pâl krenn !

Ag en drek pep koûent, dre an nerz kemëret !
Neuz nemet kontezet, beleyen, baronet (!)
O c'hissa ar bobl kaez ! war an dud a lezen,
Ar babouz n'ho geno ! tam henvel deuz kristen !

A daoliou baz-dotu ag a daoliou boutez !
Eo he fell d'hè hirie sevel ar Gristenez !
A rinsa pojo-kamb war benn soudardet kaez !...
Ar Bed holl so mantred ! deuz ker braz santelez !?...

Neuz ket pell 'oa renket kass soudardet a leïz,
Da reï eur gentel vad d'ar chinoazet direïz :
Ma na geromp diwall vo red kaout ar Chinoa
Da zont aman d'he dro da ziski demp beva (!?)

.....

IV.

Liberte ! Liberte ! a wac'hont sort biskoaz !
Daoust pe sort liberte ar foelt a gleskont c'hoaz ?
An hini da beur-drëi ar bed war an tû-gin ?
Da laket adare ar bobl dindan ho glin ! ?

Liberte da vouga konsianz ar re all !
Da gass ar bed a dren, evel ma oa gwech-all ?
Da vaga kassoni dibenn koss kredenno,
Na chomont ken n'ho za dirak ar skiancho ?

Liberte da c'hoeza brezellou niveruz !
Dont c'hoaz da viniga lac'hadegou spoutuz !
Da lakat ar vinet d'ar c'hoër a neve flamm ?
Da droc'ha komz ar re 'ziskuill ho doare kamm ?

Birviken ken ! m'en tou !... ag he c'houlont petra ?
Liberte da zerc'hel ar Gaou noazuz n'he za ?
Gav ket d'hè neuz renet pell awale'h evel-se ?
Ag e z'eo digoulzet rei linz d'ar wirione !?

N'ho deuz ked gred ho gwalc'h evit diskar a blad
Al liberte ger-ze ! gonezet gant hom goad !?
Gwell fentuz evelkent ! éo klevet eur seurt tud,
O c'houlen liberte d'ho zro diwar ho c'hlud !

Metho stâl a bleen-fond ! ho dalc'h ! ho c'hoant ! ho le !
Zo krenn en kontrol-faed d'ar gir biniget-ze ??
Liberte d'hè hep-ken ; met d'ar re all foelt tamm :
Peoc'h a boed d'ar c'Hiked da vont dre an hent kamm !

Liberte da zispen ar Republikanet,
Zo tremen mil diôt o pêa kanfartet !
Honez d'eo ked ive 'benn neubeut a amzer,
Rak moez ar bobl 'lar d'hè : beva deuz ho micher.

Ho stâl a zo barnet ! gant holl boblou ar bed,
A c'houll ma labouro kement den a zébr boed !
Rak neuz den rediet da zrastra he gorff paour
Da bourveî deze magadurez ag aour !

Eun darn, peur-gounaret ! ho deuz distaget krenn
Tremen hep paëâ ken na gwiriou na taks--penn :
Ali vad da laeron ! da vont war-n-hè a vern ;
Ma na ve den d'ho c'harz vo yennet ar c'hoss Lern !?

M'ar tigoë reuveulzi evel he maint o klask,
Nê ked war gougl ar bobl e stardo ken an ask :
Ebarz en hom amzer n'heb a c'houlen korden
Deuz he c'houk he unan 'rai zur al lagaden !?

Guech-all pa oaint Mistri o c'houarn hom zadou,
Goaz d'ar re a stourm tam d'ho goure'hennou :
Barnet a vijent prest d'ar poaniou euzussa ?
An disterra gir-treuz, d'an toul da zishëolia (!)...

Ag hirie pa c'houllomp lêâldet vit an holl
He yudont vel pa ve ar bed o font da goll !
Liberte ! emeze, da zalla bugale !
Ni c'houlen kement all da sklérijenni n'hê.

Daoust a pelêc'h he man, liberfe mam a tad
Renk kass ho faotrezet d'ho skôliou d'hê dalc'h mad ?
Dreist holl el lêc'h neuz c'hoaz nemet leânezet ?...
Ni c'houlen krenv ma vo dre holl skolerezet !?

Eur rûm benag, ni oar evit golo he dech,
A larr vel al Louarn pa oa tapet er pech :
« Ma leuskit da vont kwit ne dapin ken a yer ! »
Ag he chomfomp kousket war giriou ken dister ?...

Hint na gleskont frankiz met wit-hê oc'h unan,
Lêc'h ni glask a nezan d'an holl gwitibunan ;
Met ni larr n'o biken gwir frankiz tre ma vo
Paëet leânezet beleyen gant ar vro ?

Benn ma c'haï mad an traou gant ar gwir Republik
He renko mont d'an traon paë kement so er c'Hlik ;
D'an traon ! Lezen Falloux ; d'an traon ! ar zaëou dû !
D'an traon ! kement treïtour zo c'hoaz demeuz ho zû !!...

N'eo ked red kaout eur zae gant eur werc'het fentûz !
Goud ober doueô (!) beva n'eur stâd noazuz !
Vit kelen ar bugel war an hent mad a fur
A c'houlen da genta hon oberou da stor ?

Ni gred holl da Zoue, a koulz ag hint ni oar,
Hep c'heuill ho arvêou homp dezan ken tost kâr,
Ag eun tamik tostoc'h, ma veffe zellez piz,
Pe anzao m'eump neuze eun Doue gwell iskiz !

Evit ma plij dezan ar re vir he Lezen
Ag a zalc'h an tosta dâ c'heuill he c'hourc'hemen,
He maïnt eur gwell flipad war lerc'h ar bobl izel
Pe éo faoz ar c'harto, a kleûz an Aviel.

He m'hon krôg da ober wår ze eul leor bihan,
Ma lennid anezan na golfot ked ho poan,
Lêc'h éo displeget sklaer an daolen penn-da-benn,
War Doue ag an Dud, ar Feïz a pep Kreden.

Ne zaléin ked-ta fete war gement-se ;
Velkent araok kwitâd gant nerz he prouvin d'hê !
He maïnt ag he veffont ag a viskoaz 'heint bed,
Heneb Lezen Doue ! heneb Lezen ar Bed :

V.

D'AN DUD A ILIZ

« Hini ar paour-kaez Khrist 'oa re zemp evit-oc'h,
Ma oa red dëoc'h krouï tréo zotoc'h pe zotoc'h,
Da yenna hom arc'hant beb taol war ar bed-man
Rak ne peud foelt doue na diaoul nemet-han ! ?... »

C'hwi larr e n'em garet' na gerit den ebed ;
Tad na mam, na pried, na bugel pa peud ked (?)
Renta 'r mad vit ar fall, gonzany a pardoni :
C'hwi zo feulz ! venjansuz ! a leun a gassoni !

« Renti-ta da Sezar ar pez so da Sezar ? »
« C'hwi stüm eneb dezan dre holl eun nerz dispar ! »
« Ma lezen, me Jezuz éo hini an doujanz ! »
Me weel oc'h dirollet ! prest da skwill goad en Franz !

An holl dud, emedoc'h, so ingal rak Doue,
A c'hwi 'ra eun dibab brao braz war ho goure :
Bêa 'peud kroajon steen evit yalc'h verr ar paour
D'ar pinvidik lorc'huz re arc'hant a re aour !

Jezuz, gwisket dister, oa en tû ar bëoyen ;
C'hwi kaer a lugernuz ! gant an dud a voyen :
Ken aliez ma ve votadego en Franz,
C'hwi ve deuz ho koassa o c'harpa an Noblanz.

« Na stoûi ked da c'hlîn dirak traou ven ar bed ? »
C'hwi 'ra dirak sent koat, dizlivet, prenvedet !
« Labourit ! kreskit holl ! a leugnit an douar ! »
Ma raeffemp evel-t-oc'h, ar bed a ve war vâr !

Ag evel-se bep taol, a eneb penn-da-benn :
Nac'het ho kwir Doue ! karante vit kristen !
Rediet da hanzao 'dal mann ho kevridi,
Ag he moc'h er stad-se vit beva dizoursi. (1)

Gwir dever pep den yac'h ëo dougen froëz he wenn !
A c'hwi en gwir dud lorr 'ra heneb eul le krenn !
Stourm deuz nerz ar galon ! nac'h an enor gaera !
Hadet en goad an Holl gant Kroûer ar bed-ma !!

Daoust petore furnez a pe sort karante
Helfe grizienni en kalon bugale,
Tud souret, dizeme, gret dilaez a bep tra, (2)
Ne rêont ked zo ken ho deveriou kenta.

Ar Franz a c'houlen tud ? demezit-ta d'ho tro ?
C'heuillit ar gwir Lezen, ag ar zae er blôto !
Kalz welloc'h yêl an traou, em pep stüm, em pep lêc'h.
Doue neuz tam ezom ho kwerc'htet diganëc'h ?

Oc'h unan he lerit He neuz gret mad pep tra :
Neuze n'oë'h ked krouët da chom d'ober netra ?
Vit ma sao kaer an ed ebarz er parkeyer,
Ma talc'h ar Bed da gerz, n'ëo ked gras d'ho pater !...

Kalz a zoug ar zaë-ze a zo skwiz dindan-hi ;
Rak hep-hi, c'hvir 'oar mad, e c'heller n'em zalvi ?
A gonit kerkoulz all fizianz hor bugale
Ag ho c'helen gwelloc'h war hent kaer ar vûe !

(1) Lennit ouspen chabistr XXIII deuz Aviel St-Vaze, a bechini na gomzont kannet en ho zarmoniou.

(2) Vit eur gwelbek.

Tre vo daou sort skôliou, dishenvel em pep tra,
En eur memeuz brôad, em bec'h deuz ho goassa,
O klask gonit speret a kalon an den kaez
Na êrûo biken ar gwir ûnvaniez ?

Ar peoc'h paduz aman, âr gwir ententamant,
Na reno entresomp met dre an dis amant ;
A tre yo urz da dreï en gin penn ar bugel
Kendalc'ho kassoni 'tresomp bete mervel !

Klaskit-ta evel-t-homp maman ar gwir vûe !
Ze n'harzo ket ouzoc'h da veza tud a fe :
Ar guir lezen gristen 'larr dont de n'em harpa
Ag e kerer Doue n'eur garout an nesa !.....

Met eun ûre ken kaer na erûo ket c'hoaz (?)
Rak c'hwi dorro kentoc'h evit plega. siwaz !
Boutet gant tud lorc'huz (!) a oar mad evel-t-oc'h
Penaoz eur wech maro na vaer ked kalz welloc'h (?)

Met daoust a d'ar rüm-ze da gredout da foelt sort
Ho brassa stâd a ve gwelet ar bed-man tord,
Vit yenna azetoc'h ar bern pladenêyen (?)
A goe dindan ho pao (!) ag a gred d'ho lezen.

Ar re ze, koulz a ni, 'oar mad pelêc'h e man
An dizanoudëgez, gouli braz ar bed-man :
« Ar Bastill, he meze, 'oa diskaret gant poan !
Met sotich ar bobl-kaez 'goeô ked ken buhan !? »

Ya ! tre vo beleyen, frêret a seurezet
O vaga dallente a vo goaderezet ;
Krignërien-all 'vel-t-oc'h o stigna ho lien,
Vel a ra kenvid louz da dapout ar c'heïllen !

Rak d'ho c'heul vo biken met gêwier, falz-sonjou !
Istoriou kemesket da dreï ar sperejou !
Da harz ar skianchou da zont war ar bale !
Da zizenchi bro Franz diwar ar wirione !!

Ho c'holl nerz, eur wech c'hoaz, so en devalijen,
Léc'h teu ho kojou fur da goeâ em poultren.
C'hui zo tre vel eun ty, nerzuz he vogerio.
Na chomo den ebars ma ve laezet disto (!?)

« Senti deuz ho komjou, laezel oc'h oberou ? »
Eur seurt lavar hebken a zispen ho roujou :
Rack se larr sklaer d'an holl he m'oc'h war en hent fall !
Ag e zéo ho tever touelli ar re all !? »

AMEN

VI

Greomp faë, kenvrôiz, war ho c'hoss kojou flour,
C'haa gant oc'h oberou ken buhan gant an dour ;
Rak petra dàl prezek madelez d'ar re all
M'ar chomit oc'h unan dalc'h-mad war an hent fall ?

Ne dâl ked sorc'henni an dud a gojou mad
Ma ne glesker an tû da gaerrad d'hê ho stad ?
Pa neuz met al labour ag an ünyaniez
Da lakat vel breudeur eun deïz ar boblou kaez !

Iskignat eur c'hlanyour heb klask dont d'er gwellad
Zo laket eur palast war goure eur c'harr-goat !
A maga dallente gant mantel ar vertu
Zo bodenni poaniou a dizurz a peb-tu.

A benn yac'haad an den deuz he dechou aman
He renko da genta gwelet skiaer dirak-han,
Ag ar gwir sklaerijen a zo er skianchou
A nann er burzudou n'ag er falz-kredennou.

Pa vemp sklaerijennet war hent ar Wirione,
N'hon hanvefomp gwelloc'h an eil ag egile ;
Pa wëffomp holl a bez hom kiriek d'hom gwall-stad !
Buhan gant karante ni deui de n'em dostâd ;

Henchet gant ar furnez, neuze braz a bihan
A deui de n'em harpa dre holl gwitibunan ;
Ag eun deiz vel breudeur, gant peoc'h a leâldet !
Ni vo war en Douar er brasa êvrustet !!

Ogen, kenvrôiz ker, Gouarnamant Bro Franz,
Na glask met an hent-se, ker leun a esperanz !
Ag he chomfomp pelloc'h da enebi deuz se ?
A dû gant ar c'higer ! a ni ar paour-kaez-loe !?

Neuze eo red anzao homp sôd-mad da staga !
A ne delomp beza skoazellet war netra ;
Rak ar re n'heint ked skuiz o tougen an treto (!)
A renko c'hoaz da c'heûl destum ar c'hoss tacho !!

Ar Franz eo ar c'henta deuz holl Broyou ar Bed !
O klask gwellâd doare ar boblou ûhalet !
Ag a benn ma kerzo pobl Franz yac'h a didrouz
Renko beza skubet ar gwiad-kenvid louz !?

Dirak ar Sklaerijen a losk eun nerz dispar !
An holl vasklou tenval a goezô prest hep mar ?
Ag an n'heb a stourmo pelloc'h deuz kerz ar bed,
En kreiz ar gorventen a vezoz bruzunet !

An Eny a zalc'h a dû gant ar re n'em zikour ;
Ar reuzeudik 'oe'tao he vrassa enebour.
« An niver'ra lezen ! » « Moez ar bobl, moez Doue ! »
« Speret ar Bed o kerz eo he Speret ive ! »

A benn ma n'eur gavo ar Speret-se da ren
Zikour pleenâd an hent eo never pep gwir den ;
Ag eur wech ma veomp holl unanet en hent mad,
Ni zanto dorn Doue o rî demp he vennad !!

CH. ROLLAND.